

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003608

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-12-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гавриш Ярослав Валерійович

2. YAROSLAV HAVRYSH

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Агрономія

Дата захисту: 06-04-2023

Спеціальність за освітою: агрономія

Місце роботи здобувача: Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук"

Код за ЄДРПОУ: 00496834

Місцезнаходження: вул. Машинобудівників, буд. 2-б, смт. Чабани, Фастівський р-н., 08162, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 1010

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук"

Код за ЄДРПОУ: 00496834

Місцезнаходження: вул. Машинобудівників, буд. 2-б, смт. Чабани, Фастівський р-н., 08162, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук"

Код за ЄДРПОУ: 00496834

Місцезнаходження: вул. Машинобудівників, буд. 2-б, смт. Чабани, Фастівський р-н., 08162, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.29, 68.39.15, 68.01

Тема дисертації:

1. Оптимізація складу люцерно-злакових травосумішей на суходолах Правобережного Лісостепу.
2. Optimization of the composition of alfalfa-cereal grass mixtures on the drylands of the Right Bank Forest Steppe.

Реферат:

1. У дисертації наведено результати досліджень за 2019–2021 рр. з формування люцернового, люцерно-злакових з різними злаковими компонентами і злакового кормових агрофітоценозів на різних фонах удобрення і вапнування на темно-сірих ґрунтах. Досліджено вплив цих чинників на ботанічний склад, щільність і висоту та продуктивність за виходом з 1 га сухої маси, кормових одиниць, сирого протеїну, валової і обмінної енергії люцерно-злакових травостоїв; хімічний склад корму за вмістом у ньому органічних речовин, макро- і мікроелементів та важких металів; показники родючості ґрунту за вмістом гумусу,

основних поживних елементів та рН, нагромадженням кореневої маси та симбіотичного азоту; винесенням з урожаєм та балансом азоту, P₂O₅ і K₂O; протиерозійною стійкістю травостоїв та целюлазною активністю мікрофлори; економічну та енергетичну ефективність формування та удобрення і вапнування різнотипних травостоїв. Вперше для умов північної частини Правобережного Лісостепу обґрунтовано особливості формування високопродуктивних багаторічних люцернового, люцерно-злакових та злакового кормових агроценозів сінокісного використання. Зокрема, в сучасних умовах аридизації клімату залежно від дії мінеральних добрив та вапна встановлено їх продуктивність і розподіл урожаю за укосами, хімічний склад за вмістом органічних речовин, макро- і мікроелементів та важких металів, поживність та енергоємність корму, нагромадження кореневої маси і симбіотичного азоту люцерною посівною, протиерозійну стійкість, целюлазну активність і показники родючості ґрунту та баланс основних поживних елементів, а також економічну й енергетичну ефективність їх вирощування. Підібрано кращі види багаторічних злакових трав для вирощування в люцерно-злакових сумішах і встановлено ценотичну активність їх компонентів та динаміку змін урожаю надземної біомаси, частки листя, листової поверхні, чистої продуктивності фотосинтезу та хімічного складу корму основних типів багаторічних кормових агрофітоценозів за фазами вегетації при формуванні урожаю 1-го укосу. Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні для північної частини Лісостепу пропозицій виробництву щодо вирощування на темно-сірих ґрунтах Лісостепу України люцерно-злакових сумішей для виготовлення різних видів дешевих екологічно безпечних трав'яних кормів, зокрема зелених кормів, сіна, сінажу тощо, які забезпечують одержання з 1 га 7,5-10,0 т кормових одиниць високопоживного корму з вмістом 140-150 г перетравного протеїну при нагромадженні симбіотичного азоту 200-250 кг/га та поліпшенні показників родючості ґрунтів та екологічного стану довкілля.

2. The dissertation presents the results of research in 2019-2021 on the formation of alfalfa, alfalfa-cereal with various cereal components and cereal forage agrophytocenoses on different backgrounds of fertilization and liming on dark gray soils. The influence of these factors on the botanical composition, density and height, and productivity in terms of dry weight, feed units, crude protein, gross and metabolizable energy of alfalfa-grass stands per 1 ha; chemical composition of the feed in terms of organic matter, macro- and microelements, and heavy metals were studied; soil fertility indicators in terms of humus, basic nutrients and pH, root mass and symbiotic nitrogen accumulation; nitrogen, P₂O₅ and K₂O removal with the harvest and balance; erosion resistance of grass stands and cellulase activity of microflora; economic and energy efficiency of formation, fertilization and liming of different types of grass stands. For the first time for the conditions of the northern part of the Right-Bank Forest-Steppe, the peculiarities of the formation of highly productive perennial alfalfa, alfalfa-grass and cereal fodder agrocenoses for haymaking use are substantiated. In particular, in modern conditions of climate aridization, depending on the effect of mineral fertilizers and lime, their productivity and distribution of the crop by mowing, chemical composition in terms of organic matter, macro- and microelements and heavy metals, nutritional value and energy intensity of the feed were determined, accumulation of root mass and symbiotic nitrogen by sowing alfalfa, erosion resistance, cellulase activity and soil fertility indicators, and the balance of basic nutrients, as well as economic and energy efficiency of their cultivation. The best types of perennial grasses for growing in alfalfa-grass mixtures were selected and the cenotic activity of their components and the dynamics of changes in the yield of aboveground biomass, the proportion of leaves, leaf surface, net photosynthetic productivity and chemical composition of the feed of the main types of perennial forage agrophytocenoses by vegetation stages during the formation of the 1st mowing crop were determined. The practical significance of the obtained results is to develop proposals for the northern part of the Forest-Steppe for the production of alfalfa-grass mixtures for the production of various types of cheap environmentally friendly grass fodder on the dark gray soils of the Forest-Steppe of Ukraine, in particular, green fodder, hay, haylage, etc., which provide 7.5-10.0 tons of feed units of highly nutritious fodder containing 140-150 g of digestible protein per 1 ha, with an accumulation of symbiotic nitrogen of 200-250 kg/ha and improved soil fertility and environmental conditions.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0119U001410

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Кургак В. Г., Карбівська У. М., Панасюк С. С., Гавриш Я. В. Наукові та технологічні основи органічного лувівництва. Вісник аграрної науки. 2019. 11. С. 28-33. Doi: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202004-05>.
- Кургак В. Г., Дегодюк Є. Г., Гавриш Я. В. Родючість темно-сірого ґрунту за різних систем удобрення лучних травостоїв. Землеробство та рослинництво: теорія і практика. Київ. 2022. 1 (3). С. 48-59. Doi: 10.54651/agri.2022.01.06
- Кургак В. Г., Дегодюк Є. Г., Гавриш Я. В. Кормова продуктивність люцерно-злакових агроценозів з різними злаковими компонентами. Вісник аграрної науки. 2022. 3. С. 28-36. Doi: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202203>
- Kurhak V., Sarunaite L., Havrish J. Economic and energy efficiency of cultivation of alfalfa and grass. Землеробство та рослинництво: теорія і практика. Київ. 2022. 2(4). С. 51-58. Doi: 10.54651/agri.2022.02.06.
- Кургак В. Г., Гавриш Я. В. Хімічний склад корму люцерно-злакових агрофітоценозів залежно від технологічних елементів вирощування. Корми і кормовиробництво. Вінниця. 2022. Вип. 93. С. 84-96. Doi: 10.31073/kormovyrobnytstvo202293-08.
- Кургак В. Г., Гавриш Я. В. Ботанічний склад та динаміка лінійного росту, частки листя і площі листкової поверхні при формуванні лучних агрофітоценозів. Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2022. 71 (2). С. 126-152. Doi: 10.32636/01308521.2022-(71)-2-9
- Гавриш Я. В. Оптимізація складу люцерно-злакових травосумішей на суходолах Правобережного Лісостепу. Наукові здобутки молодих учених для розвитку аграрної науки в Україні: матеріали науково-практичної інтернет-конференції молодих учених і спеціалістів в Україні (11 листопада 2019 р.) / Ін-т землеробства НААН. Київ – Вінниця: Тов «твори», 2019. С. 54-56.
- Гавриш Я. В. Продуктивність люцерно-злакових травосумішей із різними злаковими компонентами. Новітні системи землеробства та технології вирощування сільськогосподарських культур: внесок молодих вчених. М-ли науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених і спеціалістів в Україні (25 листопада 2020 р.) / Ін-т землеробства НААН. Київ – Вінниця: Тов «твори», 2020. С. 36-39.
- Гавриш Я. В. Продуктивність люцерно-злакових травосумішей з різними злаковими компонентами. Новітні системи землеробства та технології вирощування сільськогосподарських культур: внесок молодих вчених. М-ли науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених і спеціалістів (18 листопада 2021 р.) / ННЦ «Ін-т землеробства НААН». Чабани – Вінниця: Тов «твори», 2021. С. 14-16.
- Кургак В. Г., Гавриш Я. В. Кормова продуктивність люцерно-злакових агрофітоценозів з різними злаковими компонентами. Наукові читання до 85-річчя від дня народження В'ячеслава Григоровича Михайлова – видатного вченого у галузі селекції та насінництва сільськогосподарських культур. М-ли науково-практичної Інтернет-конференції 5 жовтня 2021 р., Чабани – Вінниця: Тов «твори», 2021. С. 251-254.
- Кургак В. Г., Гавриш Я. В. Оптимізація видового складу люцерно-злакових травосумішей. Інноваційні технології у рослинництві: проблеми та їх вирішення. М-ли III Міжнародної науково-практичної

конференції 2–3 червня 2022. Житомир, 2022. С. 228–232.

- Кургак В. Г., Гавриш Я. В. Добір злакових компонентів до люцерно-злакових травосумішей за органічного виробництва кормів. Поєднання науки, освіти, практичного виробництва і реалізація якісної органічної продукції. М-ли між н. н.-практ. конф. 23 червня 2022 р. Київ, 2022. С. 57–59.
- Кургак В.Г., Панасюк С. С., Карбівська У. М., Гавриш Я. В. Використання лукопасовищних угідь у системі конвеєрного виробництва кормів для м'ясо-молочного скотарства (практичні рекомендації з ілюстраціями). ННЦ «Інститут землеробства НААН». Чабани, 2019. 25 с.
- Кургак В. Г., Панасюк С. С., Карбівська У. М., Гавриш Я. В. Рекомендації щодо особливостей технологій отримання органічної кормової продукції на сіножатах і пасовищах. ННЦ «Інститут землеробства НААН». Чабани, 2019. 25 с.
- Кургак В. Г., Панасюк С. С., Слюсар С. М., Гавриш Я. В., Мартинюк Н. І. Екологічно безпечні технології вирощування багаторічних травосто-ів за різних факторів біологічної інтенсифікації виробництва для за- безпечення м'ясо-молочного поголів'я великої рогатої худоби дешеви- ми і якісними кормами: науково-методичні рекомендації з органічного лувівництва. За наук. ред. доктора сільськогосподарських наук, професора В.Г. Кургака. Вінниця. Тов «твори», 2020. 48 с.

Наукова (науково-технічна) продукція: технології

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища; економія енергоресурсів; економія матеріалів

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кургак Володимир Григорович

2. VOLODYMYR KURNAK

Кваліфікація: д.с.-г.н., професор, 06.01.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук"

Код за ЄДРПОУ: 00496834

Місцезнаходження: вул. Машинобудівників, буд. 2-б, смт. Чабани, Фастівський р-н., 08162, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стоцька Світлана Василівна
2. Stotska Svitlana V.

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 06.01.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Поліський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493681

Місцезнаходження: бульвар Старий, 7, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Демидась Григорі Ілліч
2. HRYHORII DEMYDAS

Кваліфікація: д.с.-г.н., професор, 06.01.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Штакал Микола Іванович
2. MYKOLA SHTAKAL

Кваліфікація: д. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук"

Код за ЄДРПОУ: 00496834

Місцезнаходження: вул. Машинобудівників, буд. 2-б, смт. Чабани, Фастівський р-н., 08162, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пташнік Михайло Михайлович

2. Mikhailo M. Ptashnik

Кваліфікація: к. с.-г. н., с.д., 06.01.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук"

Код за ЄДРПОУ: 00496834

Місцезнаходження: вул. Машинобудівників, буд. 2-б, смт. Чабани, Фастівський р-н., 08162, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Слюсар Іван Тимофійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Слюсар Іван Тимофійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Красюк Людмила Михайлівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна